

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน โดยแบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามจำนวนโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่าชนิด (Rating Scale) เรียงจากมากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามแบบลิเคิร์ต (Likert's) เพื่อสอบถามระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศภายใน จำนวน 38 ข้อ มีค่าจำแนกรายข้อระหว่าง .26 ถึง .80 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าสถิติใช้การทดสอบที (t -test)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อยดังนี้ งานด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้และงานด้านการนิเทศภายใน

1.1 ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การรายงานผลการเรียนของนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบ เก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และจัดเตรียม อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการจัดทำข้อสอบ

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ สอนซ่อมเสริม สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน และการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนา ตนเองให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกันศึกษาหลักการ จุณมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร และร่วมกันวางแผนการนำหลักสูตร ไปใช้ในการจัด การเรียนการสอน

1.4 ด้านการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ร่วมประชุมเพื่อรับทราบบทบาทและหน้าที่ของ ผู้นิเทศร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการนิเทศการศึกษา และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง พัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 จำแนก ตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 2 จำแนก ตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ การทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศภายใน ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมพบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดเครือข่ายกรมหลวงชุมพร ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในกรอบภารกิจทั้ง 4 งาน เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 1) ซึ่งเป็นหน้าที่ให้ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนต้องกระจายอำนาจการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ อย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินการในโรงเรียนนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา (ปัญญา แก้วกัญญา และสุภัทร พันธุ์พัฒนากุล, 2545, หน้า 3) ครูผู้สอนยังต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชามาเป็นผู้ร่วมงาน ร่วมตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิดของเบอร์กลีย์ (Berkly, 1975, p. 200 อ้างถึงใน นภารัตน์ ชูทองรัตน์, 2548, หน้า 30) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมตามแนวทางคำนิยาม การมีส่วนร่วม 3 ประการ คือ การให้มีส่วนร่วม การให้มีส่วนช่วยการให้มีส่วนรับผิดชอบ กิจกรรมการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมเป็นการจัดกิจกรรมร่วมปฏิบัติ ให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันคิด ร่วมกันทำตั้งแต่ระดับกลุ่มเล็ก ๆ จนกระทั่งเป็นกิจกรรมที่มีคนกลุ่มใหญ่หรือมากกลุ่ม และมีความรับผิดชอบมากขึ้น พร้อมทั้งเกิดความหลากหลายในรูปแบบการร่วมการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรีน (Greene, 1992, p. 1003-A อ้างถึงใน ไพรัช หนูยงค์, 2550, หน้า 53) ได้ศึกษา ความรู้ของครูใหญ่ต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของโรงเรียนในเขตโคลัมเบีย และผลของการมีส่วนร่วมตัดสินใจต่อการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร 102 คน ส่วนใหญ่พบว่า ตนเองมีความเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจน้อย ผู้บริหารส่วนใหญ่พบว่า ประสิทธิภาพในระดับสูงของการตัดสินใจมีความเกี่ยวข้องกับการประเภต่าง ๆ ดังนี้คือ งบประมาณหลักสูตร ตัวนักเรียน และการจัดการ ผู้บริหารส่วนใหญ่ชี้ว่า พวกเขาต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่วนกลุ่มที่ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ยังคงมีความเห็นว่าหากพวกเขามีส่วนร่วมในการตัดสินใจก็จะทำให้งานมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการงานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในงานวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) ดังนั้นการที่ผู้บริหารได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ จึงเป็นส่วนสำคัญให้กระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นบรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของพรพิมล ศรีโมสาร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เหลืองจันทร์ ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูด้านการบริหารหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับอิทธิเดช สิทธิจันทร์ (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเขตตำบลท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปอยู่ในระดับมาก

1.2 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเรียนการสอนนั้นมีความสำคัญกับครูทุกกลุ่มสาระ ซึ่งจะเป็นขั้นการนำหลักสูตรที่วางแผนไว้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ โดยผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ที่จะอำนวยความสะดวกได้ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยครูผู้สอนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรควบคุมคุณธรรม มีการจัดตารางสอน รวมทั้งโรงเรียนการจัดครูเข้าสอนโดยคำนึงถึง

ความรู้ความสามารถผู้บริหารส่งเสริมการทำแผนการสอนสนับสนุนเทคนิค และวิธีการสอนใหม่ ๆ ให้ครูเข้าร่วมการอบรมสัมมนาเทคนิคการสอนต่าง ๆ ให้ตรงตามที่ครูได้สอนในแต่ละกลุ่มสาระ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และนำผลประเมินมาปรับปรุงพัฒนา ด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ครูทุกคนให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านการเรียนการสอน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการพัฒนา และมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกิตติมา ปรีดีลภ (2529, หน้า 61) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนไว้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องทำการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม มีการสอนที่ถูกต้อง ตลอดจนมีการอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หลักที่สำคัญ ของการจัดการเรียนการสอน ควรจัดความรู้และคุณสมบัติอื่นให้แก่ผู้เรียน ได้อย่างถูกต้อง และ ทันเหตุการณ์ สภาพท้องถิ่น และความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพย์ ตั้งพานิชวงศ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียน ในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านงาน การจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพรภิมล ศรีโมสาร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เหลืองจันทร์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูด้านการจัดการเรียน การสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการวัดผลและประเมินผลการเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่ช่วยให้ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นกระบวนการ ที่ตรวจสอบว่านักเรียนได้เรียนรู้ถึงจุดหมายปลายทางตามหลักสูตรต้องการ และผลจากการวัดผล และประเมินผลยังใช้เป็นข้อมูลที่ช่วยให้ครูผู้สอนนำมาวิเคราะห์ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และกำหนดมาตรการในการวัดผล และประเมินผลให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งครูจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญในกระบวนการวัดผลและประเมินผล ได้มีส่วนร่วมในการ วางแผนการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย แนวทาง การติดตามผลของการวัดผล และประเมินผล มีการกำหนดวิธีการจัดทำข้อทดสอบของโรงเรียน กำหนดวิธีการจัดเก็บระบบข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินการ คัดเลือกบุคคลเป็นคณะกรรมการวัดผล และประเมินผลมีส่วนร่วมในการประเมินผลข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับสายพันธ์ ผาน้อย (2539 , หน้า 6) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในด้านการวัด และประเมินผลจัดหาวัสดุ

อุปกรณ์ที่จำเป็นประเมิณผลจัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมิณผลกำหนดระยะเวลาขั้นตอน และวิธีการในการวัดผล และประเมิณผลจัดบุคลากรให้รับผิดชอบเกี่ยวกับการวัดและประเมิณผลจัดให้มีการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการวัดผลและประเมิณผลนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปพัฒนาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกำหนดมาตรการในการวัดผล และประเมิณผลให้บรรลุเป้าหมายซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรภิมล ศรีโมสาร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 เหลืองจันทร์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูด้านการวัดและประเมิณผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ สอดคล้องกับรุ่งทิพย์ ตั้งพานิชวงศ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียน ด้านการวัดผลและประเมิณผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุคหทัย คาราวงษ์ (2555) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตเทศบาลเมืองตราด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน ด้านการวัดผล ประเมิณผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นการนิเทศ จึงมีความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา เพราะเป็นกิจกรรมที่นำมาพัฒนาการเรียนการสอน และส่งเสริมคุณภาพการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา ฉะนั้นการนิเทศจึงถือเป็นศาสตร์และศิลป์ เพราะเป็นกระบวนการที่เป็นปรัชญาที่แสวงหาความจริง ความรู้ที่เกี่ยวกับการศึกษาและจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการ และมนุษยสัมพันธ์เป็นศิลปะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โดยภาพรวมแม้จะอยู่ในระดับมากแต่การดำเนินงานนิเทศซึ่งเป็นการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติ เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้จากผลวิเคราะห์บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ หรือขาดการจัดการอบรมสัมมนาการนิเทศภายใน รวมทั้งการสาธิตการสอนแก่ครูแบบกัลยาณมิตร และการคัดเลือกบุคลากรในการนิเทศอย่างผู้ที่อาวุโสหน่อยจะมีความเกรงใจผู้อาวุโสกว่า และที่เห็นชัดเจนคือ เมื่อมีตารางการนิเทศมาให้ก็ยังไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร จึงควรจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการนิเทศเพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญในการนิเทศภายใน และควรให้มีผู้บริหารได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือคอยสนับสนุนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

นิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับสังค์ อุทรานันท์ (2527, หน้า 125) กล่าวว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนได้ 5 ขั้นตอนดังนี้ การวางแผนการนิเทศการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา การสร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพย์ ตั้งพานิชวงศ์ (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียน ด้านงานนิเทศภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และด้วยสาเหตุด้านความเชื่อทางเพศที่เป็นเพศหญิงจะมีความลึกซึ้งละเอียดอ่อน และอ่อนโยน จึงทำให้ความคิดเห็นอาจไม่ตรงกับเพศชายที่มีความรวดเร็วไวในการตัดสินใจ และมองสถานการณ์ต่าง ๆ ได้กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร พุทธิชนัน (2553) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสำเริง สมวงศ์ (2531) ที่ศึกษาการบริหารงานเป็นทีมที่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีสถานภาพส่วนตัวด้านเพศแตกต่างกัน การเข้าร่วมในการบริหารงานเป็นทีมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ครูเพศชายและครูเพศหญิง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเป็นทีมแตกต่างกัน ซึ่งครูเพศชายส่วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้น และกล้าแสดงออกในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเป็นทีม ทำให้ครูเพศชายมีความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ในด้านการบริหารงานในโรงเรียนมากกว่าเพศหญิง และสุเทพ ทรัพย์อาภรณ์ (2539) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับความถี่ของครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแตกต่างกัน แต่มีความถี่ของการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และทรงศักดิ์ ฝักทอง (2545) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ปฏิบัติการสอนที่เป็นเพศชายเห็นว่าโรงเรียนบริหารงานวิชาการที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ด้านการจัดหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก และเพศหญิง เห็นว่าด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับข้าราชการครูมีการกำหนดคุณสมบัติไว้ว่าจะต้องมีวุฒิการศึกษา และจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถรับรองได้ว่าบุคคลที่จะมารับตำแหน่งนั้นมีความรู้ความสามารถในการทำงานเท่าเทียมครูที่มีประสบการณ์มาก หากได้รับการพัฒนาตามแนวทางที่เหมาะสมก็อาจมีศักยภาพในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมุทร ชำนาญ (2554, หน้า 252) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในงานและความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์กับอายุ จำนวนปีที่ปฏิบัติงาน ในองค์กร ความรู้สึกมั่นคงในงานและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับอารีย์ เอ็มโอด (2548, หน้า 94-95) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับวิสุทธิ สิทธิรักษ์ (2550, หน้า 61) ศึกษาโอกาสของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีโอกาสของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามระดับของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านสอดคล้องกับบัวพันธ์ ชันดี (2551, หน้า 73) ศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครู และผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีทัศนะต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับปัญญา เจริญวงศ์ (2554, หน้า 83-84) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบริหารงานโรงเรียนของครู โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์มากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

เพื่อให้การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการตรงตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ประโยชน์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการ โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจในการนำหลักสูตรเข้าสู่ชั้นเรียน และนำผลการใช้กลับมาพัฒนาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นให้ครูมีบทบาท และมีส่วนร่วม ในการบริหารงานวิชาการ พัฒนาทักษะ กระบวนการเรียนการสอน การสร้างสื่อการเรียนรู้ การวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิธีการจัดการกระบวนการเรียน การสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านการวัดผลและประเมินผลผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอน ได้มีส่วนร่วมทางวิชาการ ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการพัฒนาทักษะกระบวนการวัด และประเมินผล ที่หลากหลายเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้พัฒนา ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อให้การวัดและประเมินผลนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. ด้านการนิเทศภายในผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้มีส่วนร่วม ในการนิเทศการศึกษา เพื่อจะได้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเน้นการนิเทศเพื่อพัฒนาผู้นิเทศ และผู้ถูกนิเทศจะต้องมีกระบวนการตกลงเพื่อเรียนรู้และพัฒนา ตนเองให้ได้ตามเกณฑ์การนิเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและครูผู้สอนที่จะได้พัฒนา ตนเองอยู่ตลอดเวลา

5. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูเพศชายในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ของ เขต 2

6. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนด้านการเสนอผู้มีอำนาจในการจัดครูประจำชั้น ในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการประเมินผลการใช้สื่อ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2
3. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนด้านการเสนอแนะผู้มีอำนาจในการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2
4. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ในโรงเรียนเครือข่ายกรมหลวงชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2